

Kulturni praznik in obračun dela za preteklo leto sta temi meseca. Navidežno povsem nezdružljivi vsebini, ki nimata ničesar skupnega.

Toda ali je to res?

*Ali delo res nima s kulturo
ničesar skupnega, ali drugače,
mar je kultura res povsem ne-
kaj drugega kot delo?*

Ne, zanesljivo ne! Če bi bilo to res, potlej kulturno ustvarjanje ne bi bilo delo, potem so bili Prešeren, Cankar, Župančič družbeni troti. Na to zavezen Slovenec ne pristane.

Z druge strani ne moremo pristati na tezo, da pri delu ni potrebna kultura. Ali je morda delo brez kulture sploh še delo? Nikakor! Črprav se ob tem moramo povprašati, kako kulturno je naše delo. Povprašati se moramo, v kakšnih medsebojnih kulturnih odnosih se naše delo odvija. Lahko bi se vprašali tudi o tem, ali uspehi v lanskem letu ne bi bili večji, če bi bila kultura pri našem delu prisotnejša.

Prav zato tudi gre. Ne smemo meriti uspehov preteklega leta le s tonami, kosi in dinarji, čeprav le-to počnemo. Tudi ni kulture enačiti z denarjem, ki ga zanj prispevamo.

V čem potlej odseva kulturna raven v tovarni? V številu folklornih prireditev, številu izposojenih knjig, številu poudarjenih vstopnic za drame? Če le v tem, potem nismo daleč od Prešernovih rovtarskih Aten. Zatrdno pa se kultura kaže v spoštovanju dela, spoštovanju stvaritev sodelavca, skupine, tozdr, sektorja. S takšnim kriterijem kulture lahko izmerimo našo nizko kulturno raven. Saj nismo pripravljeni priznati uspeha sodelavcu, sosedu, kar naprej se obziramo, predalčkamo in delimo na tiste zgoraj ter one spodaj.

Tis vas bo first sovjestnik
 Bog shiri vas, Slovénke,
 Rešene, shlahtne, rošnje!
 Ni take je mladenke
 Kio naše je kerri dekle;
 Ky do Daj
 Saraprij
 Slovite, drage, vekoméj! —
 2
 Mladénzhi, 'Daj so pije
 Sdraviza naša: vi, naša upa
 Ljubisni domazhije
 Nobén naj vam ne vsmerti šrup!
 Ker po naš
 Bóde vas varovat brámt
 So sorzhu brámt vklizal zhas.
 Ki krepeč naj vfi naródi,
 Ki dan dozha kat krepeč,
 De kóder sörze kódi,
 Ne bo pod njim fushne glavi!
 Popir is pöte bo pregnan

[illegible]

Doklej še tako?

Okrogla miza

Veriga v perspektivi

Z bodočnostjo naše delovne organizacije smo se nekoliko bolj začeli ukvarjati že pri sprejemanju srednjeročnih planov 1981 do 1985, toda takrat smo bili zelo obremenjeni s formalizmi, da bi se poglobljeno lotili problemov. Nadaljevali smo bolj ali manj resno s postavljanjem hipotez razvoja Verige do leta 2000, potem pa z organiziranim pristopom spet nekoliko zastali. Na novo so nas spodbudile vedno večje tekoče težave, ki smo jih verjetno večkrat napačno ocenili za kratkoročne ali pa kot odraz trenutnih zunanjih okoliščin. Formalni razlog za širši pristop k tem vprašanjem tudi obveznost, da se do konca leta izdela dolgoročni plan delovne organizacije kot del širše družbene aktivnosti na tem področju v Sloveniji. Z razvojnimi vprašanji, pri čemer mislim na obdobje več kot pet ali deset let, se je doslej ukvarjalo že več posameznikov, toda njihova prizadevanja, da ne gre zgolj za načelna in neobvezna razmišljanja, le stežka prodirajo v našo zavest.

Da bi kaj več zvedeli o tem, kakšna je pripravljenost misliti na čase, ko se bodo v Verigi zaposlovali naši otroci, smo za okroglo mizo povabili najprej poslovodne in nekatere družbenopolitične delavce, ki jim je skrb za sedanje in bodočo eksistenco zaposlenih tako rekoč neposredno delovna dolžnost. V prihodnje bomo za okroglo mizo poskušali povabiti delavce, ki se strokovno ukvarjajo s posameznimi področji, pri čemer bo tehnični in tehnološki razvoj morda najbolj zanimiv.

Vabilu so se odzvali: Gabrijel Koselj, predstavnik sindikata, Gregor Žnidar, sekretar OOZK Sidrne verige, Marjana Kozamer-nik, vodja finančnega sektorja, Ciril Ažman, vodja Vijakarne, Bogo Košnik, vodja Verigarne, Jože Harinski, vodja Orodjarne, Drago Šiftar, vodja TIO, Miro Ulčar, vodja Sidrnih verig, Franc Hanžič, vodja Kovačnice. Vodje Vzdrževanja ni bilo.

Razgovore smo v imenu uredništva vodili Čop, Pejić in Janša.

Uredništvo:

Prvo vsebinsko zaokroženo področje, ki smo ga zastavili sodelujočim za okroglo mizo se je nanašalo na ocenjene rezultate dela v lanskem letu. Seveda pa poslovanje v letu 1982 ni samo enostavni seštevek dela v tem letu, pač pa zbirni rezultat poslovnih odločitev v preteklosti. Ker se poslovni uspeh v nekaterih tozidih približuje ničli, ali je še celo negativen, in ker to ni le rezultat dela v 1982. letu, so se prva vprašanja glasila:

— kaj je v Verigi prežive-
to;

— kaj je v Verigi perspektivno;

— kako pospeševati tisto,
kaj je perspektivno.

Košnik:

Zadnji poslovni rezultati odsevajo odsotnost strateškega planiranja v preteklosti. Zavedati se moramo, da naša bodočnost lahko sloni le na proizvodnji verig in pnevmatike. Za to imamo opremo, znanje,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Všem mateřám

in ženam

čestitamo k njihovem

prazniku

Okrogla miza...

material in vsako drugačno razmišljanje in poskusi so se pokazali kot nerealni. Da govorim o proizvodnji verig to ni slučaj, saj zanesljivo lahko trdim, da so na tem področju še rezerve. Seveda pa smo veliko že zamudili, saj nas tudi proizvajalci tega artikla pri nas dohitevajo. Kaj je preživeto? Vsa enostavna predelava žice, ročno izdelane verige, navadne verige, hlevska oprema in še kaj.

Uredništvo:

Ali je torej perspektivno enostavno opuščanje dela programa ali bo moralo priti do delitve programa z ostalimi proizvajalci?

Košnik:

Verigarna je del starega programa že opustila, svetovni trend pa je tak, da se ta proizvodnja seli v bivše kolonije. Z druge strani pa bo do opuščanja naštetih programov prišlo zaradi »višje sile«, to je zaradi tega, ker zanje ne dobimo ustreznega materiala iz železarn.

Ulčar:

Pri opuščanju programa je potrebno upoštevati konkurenco, ki ima na proizvodnji verig povsem enake ambicije kot mi, zato mislim, da je treba razmišljati — in to zelo hitro — o enakopravni delitvi programa. Če se še enkrat vrnemo na vprašanje, kaj je preživeto, lahko ugotovljamo, da o tem pri nas dokaj hitro in nalahko menjamo mnenje predvsem na osnovi trenutnih rezultatov, ki pa običajno z ekonomskimi zakonitostmi nimajo nobene zveze. Vedeti je treba, da ni vse preživeto, kar trenutno ni akumulativno, zato je globalno vzeto treba intenzivirati program verig in pnevmatike.

Uredništvo:

Kaj je konkretno preživeto?

Ulčar:

Vijačni program in kovaštvo za eksterni trg, ker je na tem programu konkurenca bolj opremljena.

Uredništvo:

Kateri so še argumenti, da sta ta dva programa zares preživeta?

Ulčar:

Predvsem ne uspevamo razvijati toliko tehnologij, kot je slučaj sedaj, zato so konkurentje tehnološko naprednejši, mi pa dragi in na trgu nekonkurenčni.

Ažman:

Govorim za program vijakarne, kjer smo po opremi povsem zastareli, saj so bila zadnja vlaganja v to proizvodnjo namenjena povečevanju količin ne pa kvalitete. Proizvodnja lesnih vijakov bo še aktualna, mi pa te tehnologije nismo izpopolnjevali, z druge strani pa smo korak s časom izgubili zaradi zastarelega strojnega parka. S stališča Verige program vijakarne ni perspektiven, tako da je treba takoj pričeti z opuščanjem posameznih grup izdelkov. Opuščanje tega programa bo moralo biti postopno skladno z možnostmi prekvalifikacije kadrov. Ocenjujem, da bo dokončna opustitev tega programa možna pred letom 2000, s tem da bi bilo zaradi izvozne zanimivosti (blagovna menjava) treba program prenesti k enemu izmed proizvajalcev vijakov v SOZD.

Hanžič:

Opuščanje sedanjih programov mora biti premišljeno in ne prehitro. Nujno je treba ugotoviti, da so sedanji programi v DO še vsi dokaj dobri, problem pa se pojavlja v tem, ker smo na tehnologiji posameznih programov zaostali in se torej ustreznost posameznega izdelka povezuje z aktualnostjo tehnologije. Naš kovaški program je interesanten kot dopolnilo proizvodnji verig, tako da je smiselno eksterno nastopati le s preostalimi prostimi kapacitetami. Verigar-sko perspektivo vidim v proizvodnji visokoodpornih in bremenskih verig, ki pa ji mora slediti tehnologija v takšni meri, da se bo akumulativnost bistveno povečala.

Ulčar:

Vse spremembe vključno s klesčenjem sedanjega širokega programa morajo teči vzporedno z reševanjem problematike kadrov. V tem je tudi največja odgovornost in težava pri željenem prestrukturiranju.

Uredništvo:

Vsakršno prestrukturiranje zahteva dodatno pripravljeno delo, torej veliko tehnološkega in projektno-razvojnega dela. Vprašljivo je, ali je sedanja proizvodnja, za katero ugotovljamo, da je nizko akumulativna, sposobna bremena teh dodatnih stroškov?

Koselj:

Sedanja sredstva za razvoj in s tem prestrukturiranje niso

tako majhna, problem pa je v tem, kako se vračajo. Drugi problem prestrukturiranja predstavlja organiziranost DO, ko se vsaka tozdr rešuje tudi na račun razvoja, zraven pa se ne znamo dogovoriti za skupni razvojni dinar.

Pejić:

Kljub temu, da nismo v rožnati situaciji, smo vendar sposobni prestrukturirati se. Že do sedaj opredeljene razvojne koncepcije ne gredo v smer kapitalno intenzivnih investicij, pač pa v nakup cenejše opreme. Prav tako ocenjujem, da v Verigi je toliko »znanja«, da bo prestrukturiranje možno, problematičen je le prispevek posameznikov.

Uredništvo:

Te trditve so vendarle vprašljive, saj smo v TIO priča po ocenah strokovnjakov dobremu programu, oprema ni posebej draga, pa vendar na »perspektivnem programu« ustvarjamo izgubo. Zakaj slab rezultat v TIO?

Šiftar:

Razvoj v TIO naj bi potekal v treh fazah. Sedaj je v bistvu absorbirana le prva faza, to je preselitev v nove prostore. V drugi fazi, ki jo pričenjamo sedaj, gre za osvajanje standardiziranih elementov (povečanje serij, znižanje stroškov). V tretji fazi pa bo šlo za razvoj strojev, ko bi se ugrajevali doma izdelani elementi, skupaj z elementi iz kooperacije. Naslednji problem je tudi v tem, ker nam razvojna dokumentacija leži nerealizirana, ker v prototipni delavnici na izdelavi prototipov delajo le 3 do 4 delavci, ostali pa rešujejo tekočo proizvodnjo.

Prav tako pa ni smotno drobiti razvojnega dela, kot je to primer sedaj, pač pa bo treba to delo konsolidirati, da bo več racionalnosti.

Uredništvo:

Za tozdr TIO prevladuje mnenje, da je proizvodnja v njem obrtniška. Ali to drži?

Šiftar:

Za sedanjo proizvodnjo lahko trdim, da ima značilnosti obrtniškega dela: to je maloserijska proizvodnja, s široko paleto izdelkov, ki nam povzročajo precejšnje težave, saj za ilustracijo nastopa 2.500 do 3.000 polizdelkov. Naslednji problem je delovna dokumentacija, ki je večkrat površna, nekontrolirano spremenjena, kar vodi v slabo kvaliteto izdelkov in do znižanega pretoka.

Harinski:

Če se še enkrat vprašamo, kaj je v Verigi preživeto, lahko ocenim, da vse tisto, kar smo tehnološko zanemarili. Če se osredotočim na Orodjarno, lahko v kontekstu današnje razprave ugotovim, da bo s svojimi kapacitetami lahko sledila spremembam, s tem da bo v bodoče prevzemala tudi funkcijo prototipne delavnice za proizvodnjo.

Košnik:

Menim, da bi bilo za Verigo slabo, če se bo Orodjarna usmerila na izdelavo orodja za zunanji trg, ker bo rado prišlo do tega, da doma z orodjem ne bomo zadovoljivo preskrbljeni.

Harinski:

Dejstvo je, da so sedaj v Orodjarni proste kapacitete. Te proste kapacitete pa niso rezultat napačnega investiranja, pač pa stagnacije na obstoječih programih v Verigi.

Kozamernik:

Težko je govoriti o prostih kapacitetah v Orodjarni, ob tem pa nismo sposobni izdelovati orodja sovlagateljem, ki so za takšno Orodjarno, kakršno imamo, prispevali znaten delež denarja.

Uredništvo:

Pri razmišljanju o perspektivi ne moremo mimo področja samoupravnih odnosov, oziroma njegove morda najpomembnejše sestavine. Mnogo bolj kot kdajkoli je važna kvaliteta odločanja, saj bo konec koncev tudi daljša prihodnost Verige najbrž v marsičem odvisna od sedanjih odločitev. Poslovni organi ste v proceduri samoupravnega odločanja nepogrešljiv člen, saj ste prisotni v fazi predlaganja odločitev samoupravnim organom in v fazi izvrševanja teh odločitev. Kako z vašega vidika ocenjujete to odločanje in kaj je potrebno spremeniti?

Ažman:

Odločanje o majhnih zadevah imamo speljano do konca, medtem ko o velikih stvareh odločamo preveč površno, ne-kvalitetno in v časovni stiski. To se tiče predvsem investicij, pri katerih nismo vsi dovolj prepričani v predlagane rešitve

Ulčar:

Še vedno smo priča precejšnjemu delu subjektivizma pri odločanju in to tam, kjer tega ne bi smelo biti. Reševanje problemov bi moralo biti skupni interes. Pri tem je tudi zelo pomembno, da smo o neki odločitvi vsi prepričani, da je pravilna in dobra, sicer ni resnega zavzemanja za izvajanje. Ni torej dovolj, če rečemo, da je bila odločitev samoupravno sprejeta.

Kozamernik:

V preteklosti je bilo večkrat tako, da smo pri operativnem odločanju in izvajanju zanemarjali samoupravno sprejete planske odločitve tako, da smo najprej kupovali in šele nato gledali, če je stvar v planu, da nas kdo ne bi držal.

Uredništvo:

Kakšne poglede imate na soočanje skupnega interesa delovne organizacije z interesom temeljne organizacije?

Ulčar:

Težko je iz kože tozdrskega interesa, ker ni mogoče zanemariti odgovornosti, ki jo imaš do ljudi in do njihovih tekočih potreb. Gre večkrat le za navidezno nasprotje, kajti pravi skupni interes je vedno hkrati tudi v skladu z interesom temeljne organizacije, vendar na daljše roke. Toda pri odločanju o stvareh, ki so v skupnem interesu, kar so običajno investicije, je predvsem pomembno uporabljati argumente, ker le tako lahko drug

in da bo neka investicija v predvidenem roku dala pričakovane učinke. Investicijske napake naknadno opravičujemo z objektivnimi težavami.

Drug problem je v tem, da samoupravni postopek odločanja ni vedno razčiščen, zlasti velja to za pristojnosti in zaradi bojazni, da ne bi zgrešili zakon, o istih stvareh podvojeno odločamo.

Postavlja se vprašanje, ali gre pri tem za objektivne ali subjektivne razloge. Vsekakor je subjektivnih razlogov precej. Dejstvo je namreč, da smo sposobni po več ur razpravljati o ocenitvi nekega delovnega mesta, kadar pa gre za investicijski program z milijardnimi vrednostmi, je odločitev kaj hitro sprejeta. Gotovo gre v takih primerih za določeno nezmožnost tistih, ki sodelujejo pri odločanju ter za veliko mero lokalizma in neargumentiranega vpliva posameznikov. Podobno kot pri pripravljanju odločitev je tudi pri operativnem izvajanju.

drugemu popolnoma verjame-mo. Žal pa gre večkrat le za obljube, ki se potem ne izpolnijo.

Hanžič:

Sodelovanje za skupni cilj je povsem možno, pri čemer pa moramo dopuščati strokovni skepticizem. Ovire za sodelovanje so predvsem pretekli primeri drugačne ali slabše realizacije skupno zastavljenih ciljev. Tako je prišlo do kratkih stikov pri odločanju za nov investicijski program, ker nas učinki prve investicije niso povsem prepričali. Verjeti pa je bilo treba strokovnim analizam.

Uredništvo:

Koliko bi držala trditev, da smo tudi pod firmo samoupravnih odnosov dosegli določeno dezorganizacijo delovne organizacije?

Žnidar:

Dosti je ljudi, ki mislijo, da je samoupravljanje to, da delajo kar hočejo, zato se velikokrat zgodi, da vsak vleče na svojo stran.

Harinski:

Na to kaže pri nas tudi primer konstrukcije.

Šiftar:

Pri izvajanju sanacijskih ukrepov se počutimo izolirane, čeprav je to tudi naloga vse delovne organizacije. Za primer naj navedem situacijo pri izvajanju predpisov o kontroli kvalitete, ki za sabo potegne spremembo dokumentacije. Če nam pri tem ne bo nihče pomagal, si bomo morali na nek način sami.

Košnik: (stališče o temi samoupravnih odnosov je podal pismeno):

Razvoj samoupravnih odnosov je v tesni povezavi z razvojem organizacijskih vprašanj na splošno in še posebno v naši DO. To trdim zato, ker je preobrazba v smislu ustavne zasnove združenega dela temeljila na decentralizaciji bivšega podjetja, vsebinsko pa nismo nadaljevali poti v smislu afirmacije tozdov, ki bi morala biti združena na osnovi skupnih interesov, proizvodne in poslovne soodvisnosti, predvsem pa na osnovi večjih skupnih učinkov dela.

Tako smo se ustavili na decentralizaciji kot organizacijskem principu, s katerim pa ni mogoče zagotoviti potrebne samostojnosti tozdov kot enakopravnega dela nasproti drugim tozdom in DO, v katero je vključen, ker še naprej obstaja hierarhična struktura, kjer potekajo ne glede na formalno ureditev bistveni procesi (tudi razvoj) s hierarhičnega vrha DO, potekati pa bi morali obratno. Zato so se ti odnosi, temelječi na decentralizaciji, začeli krhati. V borbi za svojo samostojnost, ki smo jo znotraj nekaterih tozdov napačno razumeli, smo začeli ustvarjati težnje po osamosvojitvi, zamenjali interese drugih, želeli svojo administracijo itd. Skratka začela se je tudi po tozdih uveljavljati klasična organizacija podjetja z negativnimi težnjami, poenostavljeno povedano, posamezne tozde smo med seboj povezali le formalno oz. z vidika finančnih sredstev. Zanimarili pa smo dohodkovno povezavo in vlogo strokovnih služb. Zaradi tega in kot protiutež tem slabostim smo se zatekli k reševanju te decentralizacije s centralizacijo strokovno administrativnih funkcij v DSSS. Posledice te odločitve se že kažejo, ker ne upoštevajo specifičnosti posameznih tozdov.

V načelu skupne strokovne službe omogočajo večjo strokovnost in racionalnost, vendar samo v primeru, če DO predstavlja enotni poslovni in delovni sistem in če so odnosi med skupnimi službami in tozdi zasnovani na sodobnem organizacijskem principu (npr. matrična oblika), kjer so posamezne funkcije skupnih služb direktno povezane s posameznimi tozdi, torej da je zagotovljena visoka strokovnost in fleksibilnost strokovnih služb z neposredno povezanostjo s tozdi, tako da so posamezni teami strokovnjakov direktno odgovorni tudi vodstvu tozdov pri opravljanju svojih nalog.

Tak pogoj pri nas ni izpolnjen. Znano pa je, da ponovna organizacijska centralizacija strokovnih služb pomeni kopičenje in oblikovanje centrov strokovne moči, ki je neučinkovita, ker tako organizirane službe niso kos svojim nalogam posebno še, kjer so tozdi tehnološko različni (tak primer je tipičen za našo DO).

Z organizacijsko centralizacijo ni mogoče ponovno afirmirati oslabiljene vloge DO in bo najbrž najbolj pravilna pot oblikovati tak sistem, ki bo uveljavljal tozde kot organizacijsko samoupravno-enakopraven samostojen del DO, ki se v njej združuje zaradi doseganja skupnega večjega učinka dela. S tem bodo tudi najbolj avtoritativni hierarhični vrhovi DO prisiljeni urejati odnose med tozdi s koordiniranjem, ne pa z neko nadvlado.

Ker smo že ugotovili, da se pri nas še zelo zatika pri uresničevanju skupnih učinkov dela, smo pristopili k razmišljanju o združitvi nekaterih tozdov, ki bi s tem skupaj izkoristili tiste zmogljivosti in možnosti, ki jih ena sama tozd ne more. Pri tem se poslužujemo predvsem pojma racionalizacije skupnega dela in poslovanja. V praksi je smotrnejše, da mora vsaka posamezna enota pred integriranjem doseči racionalnejši učinek s tem, da racionalizira svoje poslovanje, ker racionalizacija ni bistvena pri doseganju skupnih poslovnih ciljev, kjer se mora uveljaviti predvsem sinergijski učinek.

Uredništvo:

Vemo, da je v zvezi z delovno skupnostjo precej problemov, pravih in tudi navideznih, zato nas zanima, kako si vi zamišljate mesto in vlogo skupnih služb v prihodnje?

Harinski:

V odnosih med delovno skupnostjo in temeljno organizacijo je veliko »ping-ponga«, čeprav to nikomur ne koristi. Izdelava orodja in konstrukcija bi, na primer, morala biti eno, medtem ko sta danes dve republikli z ostro mejo. To velja tudi za razvoj.

Ažman:

V delovni skupnosti naj se opravljajo tista dela, ki so v naši zakonodaji določena kot skupna in ki za delovno organizacijo pomenijo napredek, vse operativne zadeve pa naj se opravljajo v temeljnih organizacijah.

Ulčar:

Operativne strokovne službe morajo biti življenjsko povezane s proizvodnjo, da bodo dale boljše rezultate. To bi poleg konstrukcije lahko veljalo tudi za del tehnologije. O tem pa se pri nas nečemo do kraja pogovoriti, ker nekateri mislijo, da se problem umetno potencira. Tehnologov v proizvodnji skoraj ne poznamo.

Ažman:

Pri tehnološkem delu danes propagiramo ali delamo nove izdelke na dveh ali celo treh nivojih, kar ni prav. Da bi bili učinkoviti, bi moral biti razvoj delovne organizacije tako orga-

niziran, da bi posamezni zadolženi spremljali nek izdelek od njegove ideje pa do uresničitve v proizvodnji.

Uredništvo:

Ali bi operativne službe v temeljnih organizacijah ne pomenile še večjo nevarnost zapiranja v tozdovske ograje in ali taka stališča niso morda le odraz želje po večji pristojnosti?

Ulčar, Ažman:

Mislim, da ne gre za take težnje, pač pa pri tako velikih skupnih službah ne najdemo skupnega jezika niti ni enotnosti znotraj samih služb. »Za-

predalčkanost« se kaže tudi, kadar gre za razporeditev kapacitet za izvoz in domači trg. Kadar je konjunktura, bi radi zasedli vse kapacitete, kadar je ni, pa ničesar. Gre torej bolj za interes po enakomerni zasedenosti kapacitet, na katere pa zaradi določene zaprtosti služb ne moremo bistveno vplivati.

Šiftar:

Odnose med delovno skupnostjo in tozdi dobro ponazarja sedanje stanje na našem področju. Tehnološko službo imamo na dveh krajih, v tozdu in skupnih službah, prav tako plansko. Ni tudi v redu, da lah-

ko kalkulant podpiše spremembo planskih cen, ne da bi tozde vedel za to itd.

Uredništvo:

Očitno je, da je danes malokdo zadovoljen s stanjem, zato bodo morale biti skupne službe še tema resnih razgovorov in tudi praktičnih izboljšanj.

Uredništvo se zaenkrat zahvaljuje sogovornikom za sodelovanje in upa, da bo pristop tako resen tudi na prihodnjih okroglih mizah na temo perspektive Verige.

Uredništvo

Kako smo gospodarili v letu 1982

Za nami so že prve obravnave poslovnih rezultatov preteklega leta. V svojih poročilih so individualni poslovodni organi seznanili delavce o rezultatih gospodarjenja in o problemih v letu 1982, predvsem pa nakazali nekatere bistvene ukrepe, ki bodo potrebni za izboljšanje stanja.

Poslovni rezultat delovne organizacije Veriga Lesce je povprečno zadovoljiv in se bistveno ne razlikuje od preteklih let. Doseženi dohodek je zadoščal za kritje potreb za splošno in skupno porabo, obresti, zavarovanje, članarine, v celoti smo pokrili akontacije osebnih dohodkov, obveznost za formiranje rezervnega sklada, ostala pa nam je še za sklad skupne porabe v višini, potrebni za normalna izplačila iz teh sredstev. Seveda bi bili zadovoljni, če bi nam še kaj ostalo za poslovni sklad — to je sredstva za razširitev materialne osnove dela. Vendar lahko ugotovimo, da smo za poslovni sklad namenili le 2,5 milijona din, kar je glede na naš obseg poslovanja veliko premalo. Ostanek čistega dohodka po pokritju rezervnega sklada in stanovanjskega prispevka je naslednji:

tozd	v 000 din		
	plan	doseženo	indeks
Vijakarna	3.400	4.370	129
Verigarna	12.534	4.794	38
Sidrne verige	—	16.947	—
Kovačnica	6.500	4.955	76
Orodjarna	3.465	1.933	56
Vzdrževanje	4.050	2.961	73
TIO	2.200	— 3.131	—
SKUPAJ:	32.149	32.829	102

Podatki kažejo na dejstvo, da je ostanek čistega dohodka v primerjavi s planom sicer 2 odst. večji, po posameznih temeljnih organizacijah pa so bistvene razlike. Še posebno to velja za tozd Sidrne verige in TIO. Plan za leto 1982 je bil izdelan na izhodiščih leta 1981, vemo pa, da se je rezultat v obeh tozdih bistveno menjal na osnovi ugotovitev inšpekcije SDK. V tozdu Sidrne verige so urejeni odnosi na internem trgu, s tem pa se rezultat po-

slovanja v ostalih tozdi, ki so kupci žice ali storitev, zmanjšuje v primerjavi s preteklimi leti. V tozdu TIO smo že v sanacijskem programu pričakovali ob koncu leta rezultat brez izgube, kar pa ni v celoti uspelo. Ugotavljamo pa lahko, da se stanje kljub temu izboljšuje, saj se je izguba v zadnjem kvartalu zmanjšala za 5,8 milijona din. Z učinkovitimi ukrepi bo treba nadaljevati v letošnjih prvih mesecih, da ne bi imeli težav pri izplačilu osebnih dohodkov.

Če bi hoteli pokriti vse naložbe iz poslovnega sklada, bi rabili dodatnih 45 milijonov din ostanka čistega dohodka. Tu mislimo predvsem na prispevek v sklad za kreditiranje razvoja manj razvitih republik, združevanje v sklade Interne banke SZ, Ljubljanske banke, pokrivanje naložb v SIS materialne proizvodnje in še bi lahko naštevali. Ker ostanek čistega dohodka ne zadošča in ker smo vse te naložbe že med letom akontacijsko mesečno nakazovali, gre vse to v breme obratnih sredstev. Za te pa vemo, da nam jih stalno primanjkuje. Ker je bilo takšno stanje tudi v preteklih letih, nam primanjkljaj obratnih sredstev

stalno narašča. V času obrestnih mer v višini, kakršna velja trenutno, si tega ne bomo mogli več privoščiti. Primanjkljaj obratnih sredstev financiramo izključno s kratkoročnimi viri, kjer pa se pojavljajo problemi pridobivanja in še cene teh sredstev. Edini izhod je v povečanju akumulativnosti naše proizvodnje, kar pa bo glede na izkušnje zadnjih deset let in glede na sedanje gospodarske razmere težko doseči. Primerjalni kazalci v panogi

kažejo, da smo po dohodku v primerjavi z uporabljenimi poslovnimi sredstvi v spodnji polovici. Če izboljšanja stanja ne bo možno doseči z večjo akumulativnostjo, bomo morali poseči v amortizacijska sredstva. Ta so sicer namenjena odplačilu anuitet od investicijskih kreditov in pa zagotovitvi lastne udeležbe pri investicijah, vendar bomo morali nameniti del teh sredstev pokritju naložb iz poslovnega sklada.

Iz ostanka čistega dohodka smo napolnili rezervne sklade tozdov v predpisani višini, za sklad skupne porabe smo predlagali višino sredstev, ki bi zadoščala normalnim izplačilom iz teh sredstev. Družbeni dogovor o delitvi dohodka v letu 1983 določa najvišjo mejo izplačil iz teh sredstev 13.500 din na delavca, ki pa pri nas še zdaleč ni dosežena. Iz omejitev so namreč izvzeta izplačila za regresiranje prehrane in počitnic ter stanovanjski dinar v celoti. Za prehrano je dovoljeno regresiranje 900 din mesečno na delavca za neproizvodno delo oziroma 10 odst. od povprečnega osebnega dohodka v preteklem letu za delavce v proizvodnji. Pri predlogu plana stanovanjskih sredstev smo upoštevali 3 milijone din iz delitve, 1,8 milijona din sredstev iz vezave pri Ljubljanski banki, ostalo pa bo tekoči stanovanjski prispevek. Tako bo za posojila individualnim graditeljem namenjeno 6 milijonov din z možnostjo koriščenja od junija dalje, približno isti znesek pa bo namenjen nakupu stanovanj ali plačilu soudeležb pri drugih delovnih organizacijah. Že v letu 1982 smo izplačali 6,2 milijona din kreditov delavcem, v letu 1983 bomo spet 6 milijonov, tako da je bil na tem področju le dosežen napredek v primerjavi s preteklim obdobjem.

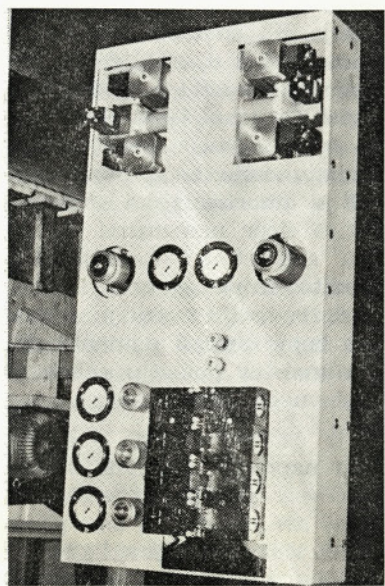
Rezultati poslovanja preteklega leta nam bodo osnova za nadaljnje gospodarjenje. Zaradi težkih razmer, v katerih poslujemo, si bomo morali vsi skupaj prizadevati k boljšim uspehom. To bomo dosegli le, če bomo tako vsi mislili in tudi izvajali skupno postavljene cilje.

M. Kozamernik

Kako usmerjati razvojna pota

Skoraj leto dni je že minilo, odkar smo se organizirali v razvojni oddelek elementov in sistemov avtomatizacije — ROESA. Kljub temu da smo s pospešenim tempom šli v razvojno dejavnost na vseh področjih, nekateri ugotavljajo, da nismo naredili dovolj.

Z razvojnimi planom smo si začrtali rdečo nit naše dejavnosti in jo tudi skoraj v celoti realizirali. Poleg tega se nam je pojavil problem sodelovanja s komercialno, ki je bil vir polemik na različnih nivojih, čeprav smo tudi na tem področju praktično izpopolnili vse zahteve, ki so bile podane v izredno kratkih rokih in to dokaj uspešno.

Krmilna plošča

Istočasno pa smo se aktivno vključili v akcije, ki so bile potrebne za strokovno predlogo projekta TIO II in v tej nalogi izdelali vrsto tehnoloških in tehničnih predlog ter začrtali razvojni proces do končnega cilja, ki smo si ga zadali.

Ce bi natančneje analizirali kvantitativno in vsebinsko realizirane naloge, bi lahko ugotovili, da opravljeno delo ni majhno in da smo upravičeno ponosni na to, da smo v zelo kratkem času na razvojnem področju naredili velike korake.

Kljub vsemu nekateri še vedno razpravljajo o tem, ali so naše usmeritve pravilne ali ne in ali ne bi še nekaj stvari morali narediti ali ne.

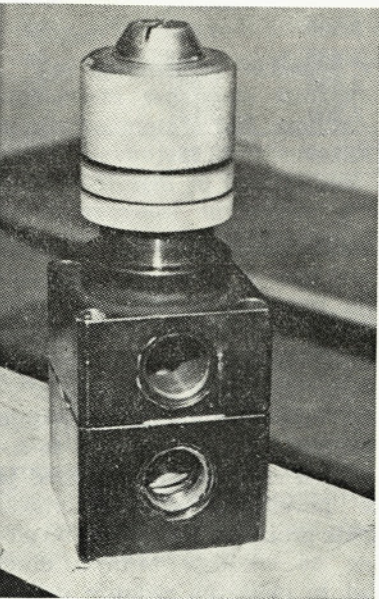
Pri tem pa moramo malce le pogledati naprej in si razjasniti nekaj zadev. Dosedanje delo je rezultat optimalne aplikacije znanih rešitev z uvedbo niza inovacij, kar je omogočilo izvedbe od cilindrov, razvodnikov do logičnih krmilnih elementov ter cele vrste drugih nalog, ki so bile realizirane za potrebe trga.

Ker zadeve nismo obežali na veliki zvon, nekateri neupravičeni menijo, da tako mora biti in da te »enostavne rešitve« si pamo kar iz rokava. Čudijo se, da porabimo toliko časa, da to narišemo. Pri tem pa tudi nihče tega ne pomisli, da moramo pripraviti dokumentacijo od ideje do konstrukcije, z vsemi spremljajočimi dokumenti, do

kataloškega lista, ki ga rabi prodaja. Nesmiselno bi bilo tukaj naštevati, kaj vse vsebuje dokončna dokumentacija. Želel pa bi na enem primeru, ki je zelo karakterističen, pokazati, kako poskušamo optimalno realizirati naloge, ki so nam bile postavljene.

Na sliki je prikazana krmilna vgradna plošča, ki skupaj s cilindri predstavlja opremo stroja za preoblikovanje LITOSTROJ. Ta celovita oprema zajema praktično celo vrsto novih elementov. Tako smo za ta projekt morali razviti in konstruirati cilindri $\varnothing 250$ mm specialne izvedbe, cilindri $\varnothing 200$ mm kratke izvedbe ter kompletno krmilno ploščo. Na krmilni plošči smo uporabili nullo serijo novih razvodnikov iz serije CETOP PRAQ 15. S tem bomo na stroju in v sami uporabi preizkusili naš najnovejši razvodnik, za katerega mislimo, da je toliko zanesljiv, da na nulti seriji teh strojev lahko izvrši svojo funkcijo. Zaradi specifične uporabe reducirnih ventilov, ki jih LITOSTROJ zahteva, smo do sedaj uporabljali standardne reducir ventile, katerim smo prigradili tako imenovani povratni vod z vrsto armatur in nepovratnim ventilom. Zaradi pomanjkanja prostora in visoke cene smo razvili nov reducirni ventil (glej sliko), ki je prilagojen sistemu vgradnje, in ima funkcijo povratnega voda že vgrajeno s svojo konstrukcijo.

Poleg tega smo za krmilni razvodnik velikega cilindra $\varnothing 250$ mm uporabili naše izpihvalne ventile, ki so v principu krmiljeni protipovratni ventili in ki smo jih z ustrezno aplikacijo v bloku uspeli funkcionalno usposobiti za delovanje v funkciji razvodnika NV 25 mm. Iz tega kratkega prikaza bi želel pokazati na to, da vedno poskušamo najti optimalno rešitev. Tako smo po sili prilik s tem projektom pridobili nov tržno zanimiv artikel — reducirni ventil za vgradnjo s prigradenim povratnim vodom ter celo vrsto izkušenj za nadaljnje podobne naloge.

Reducirni ventil

Pri tem se seveda odpira eno vprašanje, ki ga do sedaj iz različnih vzrokov nismo uspeli razčistiti. Zadeva se vrti okrog inovacij in inventivnega dela v okviru razvojne dejavnosti. Do sedaj smo lahko govorili o aplikacijah, ki so obogatene z inovacijami. Od sedaj dalje pa bomo vedno bolj govorili o izvirnih rešitvah, ker bomo aplikacije in znane ter nam dostopne rešitve z uvedbo tega programa skoraj izčrpali.

Ko smo hoteli nekaj inovacij, ki so originalne rešitve, uveljaviti na področju inventivne dejavnosti kot priznane inovacije, se je dvignil prah in jeza, češ da je to naša delovna dolžnost. Velik del gotovo je, toda originale ali celo za eventualno zaščito zrele rešitve pa verjetno ne. Imamo izkušnjo z aluminijastimi vreteni, ki naj bi z ustrezno površinsko obdelavo omogočili manjše stroške izdelave, krajši reaktivni čas, manjši efekt lepljenja itd. Mi ga tehnološko še sedaj ne obvladamo in ne znamo izkoristiti prednosti, medtem ko je bila takrat pred leti originalna in edinstvena rešitev je danes komercialno vodilo firme Martonair, ki reklamira skrajšan reaktivni čas. Resnična škoda se mi zdi, da bodo isto usodo lahko doživele rešitve, ki smo jih z argumenti prikazali, pa so strokovni sodelavci neargumentirano in subjektivno vse predloge okarakterizirali, da niso inovacije. Pa še nekaj bo potrebno razmisliti v bodoče. Do sedaj smo realizirali razvojne naloge, ki niso bile izjemno zahtevne in smo lahko pri testiranju shajali brez ustrezne merilne opreme. Sedaj to postaja vedno večja nuja in brez tega si zahtevnejših izdelkov ne moremo več zamisliti.

Naloge, ki so pred nami, niso majhne in veliko delo nas čaka. Tako smo si zopet s planom zadali rdečo nit, poleg tega pa moramo izdelati konstrukcijske rešitve vseh specialnih strojev, ki smo jih opredelili v programu TIO II.

Pri tem se pojavljajo problemi, ki jih žal ne moremo stresti iz rokava, kot je na primer razvodnik za avtobuse, čeprav nekateri sodijo, da je to naša delovna dolžnost. Izredno zahtevna konstrukcija, ki pa jo Avtomatik Beograd ima rešeno in patentirano, ter jo tehnološko obvlada. Ta konstrukcija funkcionalno ni razvojna neznanka, pač pa je neznanka izvedbeni del, ker je pač cena omejena. Kljub veliki aktualnosti omenjenega problema zaradi prodajne politike, pa vseeno nismo pripravljeni vložiti ničesar, kar bi bilo iz rednih delovnih okvirov, da bi omenjeni problem lahko rešili v čim krajšem času. Zelo bi nam bilo dobrodošlo, da bi ob sedanjih polemikah tisti tovariši, ki jim nobena stvar ni povšeči, sestavili prioritetni vrstni red, ali pa glede na to, da se vsi tako dobro spoznajo na razvojno dejavnost, kar terminski plan, opremljen z direktivami, kaj moramo izumiti ali izdelati.

Mogoče bo na ta način še več narejenega!

V. Faladore

Družbenopolitične organizacije, njihovo delovanje in vpliv na boljše gospodarjenje

V našem političnem sistemu deluje pet družbenopolitičnih organizacij. V Verigi so organizirane tri: sindikat, mladina in ZK. Če upoštevamo, da je sedem temeljnih organizacij in delovna skupnost, to pomeni štiriindvajset osnovnih organizacij. To bi morala biti močna politična sila. Imamo še aktiv ZB, katerega glas bi se lahko tudi kdaj slišal.

Vlogo DPO v našem socialističnem samoupravnem sistemu večina od nas pozna. Takoj se lahko vprašamo, ali svojo vlogo organizacije v naši DO tudi opravljajo.

Če pogledamo sindikat, lahko rečemo, da deluje disciplinirano, da se redno sestaja in tudi prisotnost na sejah ni problematična. Vendar to še ni dovolj. Še vedno nam manjka prava vsebina delovanja. V grobem bi lahko delo sindikata razdelil na:

- zaščitno vlogo;
- mobilizacija zaposlenih za boljše gospodarske rezultate;

- delovanje celotnega samoupravnega in delegatskega sistema.

Aktivnost na področju prvih dveh nalog bi lahko ocenili ugodno (humanizacija dela, delovno tekmovanje tozgov in DSSS). Izvršni odbori bodo morali v letošnjem letu posvetiti večjo pozornost ustreznim delovnim pogojem. Ugotoviti in zahtevati izboljšanje vsaj tam, kjer je to objektivno mogoče. Menim, da se osnovne organizacije s problemom ustreznosti delovnih pogojev premalo ukvarjajo. Primera za to imamo v stari in novi kovačnici.

Najpomembnejša naloga sindikata mora biti, tako smo jo opredelili že v preteklem letu, mobilizacija vseh za boljše proizvodne rezultate. To, samo to, nam pomeni večjo socialno varnost, še posebej tistih z manjšimi osebnimi dohodki in težjimi življenjskimi pogoji. Nekaj rezultatov smo na tem področju že dosegli z našim delovnim tekmovanjem tozgov in DSSS. Lahko rečemo, da se je večina aktivirala in da je očiščenost DO mnogo boljše. Kljub temu lahko ocenimo, da izvršni odbori svoje mobilizacijske vloge niso najboljše izvršili. Če se ne bomo znali motivirati za boljše delo, se bomo na sindikatih težje dogovarjali o večjih OD, o pravilnejšem vrednotenju dela, o ustreznosti delitvenih razmerjih in podobno. Glede povezave sindikata z delegacijami, smo storili zelo malo, tako da nam to delo še ved-

no zaostaja. Predvsem pa za delo sindikalnih organizacij lahko ugotovimo, da kjer so si delo kolektivno razdelili, so tudi tovariški odnosi in je delo OOSZ uspešnejše.

Aktivnost OOSZ in posameznih članov moramo ocenjevati s treh strani:

- moralni lik komunista;
- delovanje osnovnih organizacij in posameznikov v njej;
- in delovanje članov ZK v samoupravnem in političnem sistemu.

Najvažnejši element je prav gotovo moralni lik komunista. Člani ZK so v takšni gospodarski situaciji podvrženi ostri kritiki. Splošna kritika vedno ni najbolj na mestu. Kakor to velja za vse, smo tudi člani ZK različno usposobljeni in za različne situacije različno odgovorni. Vendar je za svoje ponašanje in delovno disciplino odgovoren vsak posameznik.

Osnovne organizacije ZK so se po 11. kongresu ZKJ znašle v vlogi, da lahko samostojno vplivajo na pozitivne tokove razvoja svojega delovnega in bivalnega okolja. Osnovne organizacije v Verigi se v tem niso najboljše znašle. Namesto, da bi bila aktivnost večja in odločnejša, smo zapadli v lagodnost in partijsko nedelavnost. Niti težka gospodarska situacija nas ne premakne z mesta. Zaradi tega imajo sedanja vodstva osnovnih organizacij ZK težko in odgovorno nalogo, aktivirati celotno članstvo.

Pred nami je trenutno gradivo za 6. sejo CK ZKS. Sprožena je bila široka akcija. Razprava naj bi bila usmerjena predvsem v kritično oceno dela OOSZ in vseh članov. Kakšen bo rezultat bomo člani ZK odgovarjali vsak dan na svojem delovnem mestu in krajevni skupnosti.

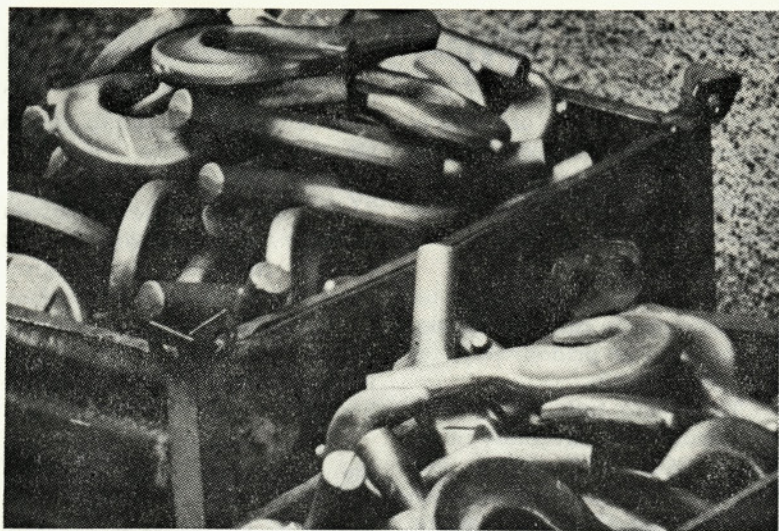
Podobno bi lahko govorili o delu osnovnih organizacij mladine. Enako jih v zadnjih letih spremlja neaktivnost, nezainteresiranost za tekočo dogajanja. Hitro smo se zadovoljili z vsem, kar nas obdaja. Naloge in problemi so se reševali brez sodelovanja mladinske organizacije. No, vseeno je bil v Verigi v zadnjih dveh letih narejen premik. Najprej je pričel aktivnejše delovati odbor mladine na nivoju DO, sedaj pa že posamezne OO ZSMS v tozdihi prevzemajo posamezne naloge. Brez sramu lahko rečemo, da smo na začetku, ki je dober in da s sodelovanjem vseh članov ZK lahko mladinski organizaciji pomagamo k uveljavitvi.

B. T.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in sodelavkam v Vijakarni ter osnovni organizaciji sindikata tozdv Vijakarna se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob moji petdesetletnici.

Franko Ušaj

Izvoz v letu 1983

Lanski izvozni rezultati so bili daleč pod pričakovanji, saj smo izvozili za manj kot 5 milijonov \$ blaga in za 32 indeksnih točk zaostali za sicer zelo ambiciozno zastavljenim planom. Recesija, ki je že nekaj let prisotna na svetovnem trgu, se je lani kazala še posebej ostro. Vzhodnoevropske države, kjer realiziramo skoraj 2/3 našega konvertibilnega izvoza, so imele izredne težave pri odplačevanju tujih dolgov in so zato omejevale vse vrste uvoza. Srečevali smo se s specifičnim jugoslovanskim problemom ne-definiranih pogojev zunanjetrgovinskega poslovanja, zaradi česar smo izredno kasno zaključili letne pogodbe z glavnimi kupci in smo izgubili vsaj en kvartal. To je samo nekaj razlogov, zakaj je bil lanski izvoz tako skromen.

Letošnji izvozni plan je zopet zelo zahteven, saj moramo izvoz povečati za 25 % v primerjavi z doseženim lanskim izvozom in od tega konvertibilnega za 20 %. Če vemo, da so vse našete težave v letu 1983 še vedno prisotne, da se kažejo težave pri izvozu snežnih verig in lesnih vijakov, da dolarske cene padajo, potem je jasno, kako težke naloge nas čakajo.

Ker je taka situacija objektivno dana in nanjo ne moremo vplivati, moramo napeti sile v naši DO, da bomo naredili res vse, kar je v naši moči:

— Prvi pogoj za dober izvoz je večja proizvodnja, da bomo lahko povečali izvozno ponudbo in hkrati ne osiromašili ponudbe doma

— striktno se bomo morali držati dogovorjenih dobavnih rokov. Tu bo največ težav za časnega pomanjkanja repromaterialov in včasih zelo kratkih dobavnih rokov. Prav dolgi dobavni roki so največja pomanjkljivost našega nastopa zunaj, ki nam onemogočajo uspešnejši prodor na zahtevnejše zahodnoevropsko tržišče;

— premalo je bilo storjenega na področju racionalizacij, da bi bili izdelki obremenjeni z najmanjšimi možnimi stroški;

— premalo je razvitih novih kvalitetnejših proizvodov, ki bi nam omogočili dosegati višje cene na enoto proizvoda;

— več moramo narediti na področju kvalitete in zunanje-ga izgleda izdelkov, na kar zunanji trg polaga veliko pozornost.

Dovolj imamo skritih notranjih rezerv, samo potrebno jih je začeti izkoriščati. Zdi se, da nam gre predobro, zato ne naredimo vsega, kar zmoremo.

Vsi vemo, v kakšnih težavah se nahaja Jugoslavija zaradi prekomernega zadolževanja v preteklosti. Le s povečanim izvozom bomo lahko odplačali dolgove. Tako kot za državo je tudi za Verigo izvoz

nuja. Brez izvoza ni uvoza nujnih repromaterialov, rezervnih delov in opreme. Nujno bomo morali večji del proizvodnje usmeriti v izvoz, ker so minili časi, ko smo doma lahko prodali vse, kar smo naredili in to ne glede na ceno. Ker bo emisija denarja v letu 1983 precej manjša kot v preteklih letih, bomo praktično le za izvoženo blago dobili plačilo v gotovini. Hkrati pa je z realnejšo politiko tečaja dinarja izvoz postal dohodkovno zanimivejši in že sedaj v izvozu ne dosegamo nič slabših ocen kot doma. Zato je izvoz v letu 1983 naša najvažnejša naloga, katere uspešna uresničitev je odvisna od nas vseh.

A. Burja

Proizvodnja v januarju

V januarju smo izdelali 1.838 ton izdelkov, od tega za eksterni trg 890 ton, kar je 48 odst. Proizvodni plan ni bil dosežen količinsko in tudi ne vrednostno, razen pri proizvodnji za interni trg. Odprema zaostaja za planirano za 29 odst., od proizvodnje pa je nižja za 13 odstotkov.

V Vijakarni je bil proizvodni plan dosežen v kg v višini 89 odst., v kosih pa 79 odst. Razlog za nedoseganje plana je v pomanjkanju naročil in v manjšem izkoristku kapacitet. Odprema je dosežena v višini 95 odst., od proizvodnje pa je višja za 7 odst.

V Verigarni so izpolnili planske obveznosti za eksterni trg, interna proizvodnja pa je vrednostno nižja od planirane. Pomemben delež v proizvodnji predstavljajo snežne verige za osebna vozila, verige z grabeži, ročno in strojno opremljene verige do 4,5 in od 4,6 do 8,9. Pri snežnih verigah za osebna vozila in za tovorna vozila plan ni dosežen zaradi pomanjkanja sestavnih delov (opreme) iz internega trga. Zaradi pomanjkanja materiala je izpad pri strojno varjenih metrskih verigah Ø 9 do 11, zaradi pomanjkanja kapacitet pa pri visokoodpornih verigah 9 do 11. Odprema je dosežena samo v višini 67 odst., in sicer zaradi sezonskih vplivov.

Najslabše izpolnjevanje proizvodnega plana za eksterni trg je v tozdu Sidrne verige. Količinsko zaradi večje proizvod-

nje za interni trg. Razlogi za nedoseganje plana so v pomanjkanju kapacitet, delovne sile in tekoče okvare pri varjenih verigah Ø 13—26 in 21 do 37. Zaradi pomanjkanja materiala je izpad pri varjenih verigah nad 37. Proizvodnja je od opreme višja za 15 odst. Odprema je dosežena komaj 37-odstotno, ker inozemski kupec ni pravočasno odprl akreditiva.

Tudi v Kovačnici so planske obveznosti za interni trg presežene, proizvodnja za eksterni trg pa količinsko in vrednostno zaostaja za planirano. Pomemben delež v proizvodnji predstavljajo dvoverižni transporterji in bremenske verige, pri katerih plan ni bil dosežen zaradi pomanjkanja sestavnih delov iz internega trga. Velik izpad je bil pri kavljih, in sicer zaradi pomanjkanja kapacitet. Preseganje plana je največje pri odkovskih serijske izdelave in pa škopcih. Plan odpreme je presežen za 11 odst.

V Orodjarni je proizvodni plan presežen za 8 odst. Vzdrževanje je proizvodni plan doseglo v višini 86 odst. Orodjarna in Vzdrževanje nista izpolnila obveznosti za eksterni trg.

V tozdu TIO je proizvodni plan vrednostno dosežen le v višini 58 odst. Razlog za nedoseganje plana je pomanjkanje kapacitet pri razvodnikih, pomanjkanje materiala pa pri cilindrih Ø 16 in pri opremah. Na nižje doseganje proizvodnega plana je vplivalo tudi pomanjkanje naročil. Odprema zaostaja za planirano za 9 %.

Količinski in vrednostni podatki so prikazani v naslednji tabeli:

Količinska proizvodnja za januar								v tonah	
Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	244	217	89	—	—	—	244	217	89
Verigarna	395	394	100	2	3	150	397	397	100
Sidrne verige	306	131	43	715	890	124	1.021	1.021	100
Kovačnica	151	148	98	51	55	108	202	203	100
DO VERIGA	1.096	890	81	763	948	123	1.864	1.838	99

Vrednostna proizvodnja za januar								v 000 din	
Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	27.631	25.590	93	6	43	717	27.637	25.633	93
Verigarna	42.465	42.596	100	1.634	1.149	70	44.099	43.745	99
Sidrne verige	23.954	13.419	56	35.350	47.671	135	59.304	61.090	103
Kovačnica	25.911	21.245	82	9.540	11.793	124	35.451	33.038	93
Orodjarna	417	55	13	8.851	9.942	112	9.268	9.997	108
Vzdrževanje	203	60	30	12.141	10.501	86	12.344	10.561	86
TIO	16.500	9.611	58	—	—	—	16.500	9.611	58
DO VERIGA	137.081	112.567	82	67.522	81.099	120	204.603	193.675	95

Marija Vidic

O delu mladinske organizacije

Pretekli mesec je bila volilno-programska konferenca koordinacijskega sveta ZSMS Veriga. Prisotni so bili vsi delegati iz osnovnih organizacij ZSMS, žal pa se je od vseh vabljenih (verjetno se ve, koga se vabi na letne konference) konference udeležil le predstavnik IO OOS. Vsekakor je volilno-programska konferenca KS OOSZSMS Veriga dovolj pomemben dogodek, ki bi ji družbenopolitične organizacije in sploh vsi, morali posvetiti več pozornosti.

Na konferenci so se mladi seznanili z delom sveta in finančnim poslovanjem v devetih mesecih, izvolili novega predsednika (Kokelj Sandi), predsedstvo koordinacijskega sveta ter komisije.

Glede na delo oz. aktivnost mladinske organizacije v preteklih letih, lahko rečemo, da je bilo zadnje mandatno obdobje dokaj uspešno. Ocena velja za delo sveta ter za delo nekaterih osnovnih organizacij, nekatere pa so še vedno samo v formalnem obstoju. Poživitev dela v teh osnovnih organizacijah bi bila v bodoče tudi glavna naloga novega predsedstva.

Delo predsedstva v preteklem mandatnem obdobju je temeljilo predvsem na takih aktivnostih, ki mlade privabljajo oz. jih zainteresirajo za delo v mladinski organizaciji. Naj navedem le nekaj bistvenejših nalog oziroma akcij, ki smo se jih lotili:

— organizirali smo razpravo o problemih mladih v DO. V razpravi so sodelovali tudi predsedniki osnovnih organizacij ostalih DPO;

— sklic aktiva štipendistov in razgovor o problemih le-teh;

— razprava o povezovanju mladih na nivoju SOZD SŽ;

— sodelovali smo na zimskih igrah na snegu in na go-

renjskih igrah brez meja ter na vseh športnih prireditvah, organiziranih v okviru OK ZSMS;

— organizirali smo sprejem štafete;

— organizirali smo razširjeno sejo o smernicah za 11. kongres ZSMS;

— gostili smo mladinsko sindikalno skupino iz Nemčije, pa tudi člane republiške sindikalne šole;

— sodelovali smo na srečanju mladih SOZD SŽ in jugoslovanskih železarn.

Kljub tej aktivnosti pa se tudi mi moramo strinjati o neki splošni ugotovitvi o delu ne samo mladine, ampak tudi ostalih DPO. Namreč tudi mladinska organizacija se obnaša podobno kot ostale DPO, tako da danes mirno lahko rečemo, da je ta organizacija s kolektivnim članstvom v bistvu ostala brez članstva in obstaja samo še kot mladinska vodstva, ki so dokaz, da mladinska organizacija sploh obstaja. Težko bi rekli, zakaj je do tega prišlo, vzrokov je vsekakor več. Dejstva so, da družbenopolitične organizacije z množičnim članstvom delujejo težko in slabo. Po vsej verjetnosti bo potrebno storiti neke resne, radikalne posege v organiziranosti mladih.

Na konferenci je bilo podanih veliko pripomb tudi na finančno stanje oz. na predlog finančnega plana. Menili so, da je finančni plan prenizek, da potrebujemo več sredstev, če želimo narediti vsaj toliko kot lani.

V nadaljevanju konferenc so delegati razrešili dosedanje predsedstvo in za predsednika izvolili Kokelj Sandija.

Volilno programsko konferenco smo zaključili s podelitvijo knjižnih nagrad nekaterim članom predsedstva.

A. B.

Športniki SŽ v Lescah

Športniki-rekreativci, ljubitelji zimskih športov so to zimo že skoraj obupali. Odpadla je že vrsta športno rekreativnih prireditev. Sedaj, ko je zapadel sneg pa bi vsi organizatorji najraje priredili tekmovanja naenkrat, kot da bi bila le-ta namenjena njim, ne pa športnikom.

No, s prvenstvom Slovenskih železarn v zimskih disciplinah smo tokrat imeli srečo. Sneg je padel ravno pravi čas, tako da ni bilo potrebno uporabiti niti rezervnega datuma. Po petih letih je bila kot organizator na vrsti Veriga. Prvenstvo je bilo tudi tokrat organizirano v treh disciplinah, veleslalomu, smučarskem teku in sankanju.

Veleslalom

Organizacijo veleslaloma smo zaupali Smučarskemu klubu Bled, ki je na Zatniku pripravil progo s Hotunjskega vrha. Tekmovanja se je udeležilo 157 tekmovalcev in tekmovalk iz vseh delovnih organizacij SŽ, razen iz Tovila.

Proga, ki je bila dokaj tekoče postavljena, je bolj slabo zdržala, tako da so tekmovalci v najmlajši starostni kategoriji, ki so startali nazadnje, imeli precej slabe pogoje. Vendar je bilo v svežem in precej suhem snegu boljšo progo težko pripraviti. No, kljub temu je tekma potekala tekoče, brez večjih zapetljajev.

Tudi rezultati so bili pričakovani. Večino prvih mest so, tako kot ponavadi, pobrali predstavniki Železarne Jesenice in Železarna Ravne. Temu primerna je bila tudi ekipna uvrstitev. Tako pri moških kot pri ženskah je zmagala Železarna Jesenice. Tudi tretje mesto je tradicionalno rezervirano za Verigo. V obeh konkurencah smo bili namreč tudi letos tretji, pred Železarno Štore.

Med posamezniki je bil od naših najboljši Martin Mencinger, ki je zasedel v kategoriji do 25 let 5. mesto in le za 46 stotink zaostal za prvouvrščenim. V kategoriji od 25 do 35 let je bil naš najboljši Borut Torkar s 7. mestom, medtem ko sta bila s 6. oziroma 7. mestom solidna tudi Anton Košir in Branko Vidic v kategoriji 35 do 45 let. Med moškimi nad 45 let pa se je od naših najbolje odrezal Janez Legat, ki je zasedel osmo mesto.

Edino medaljo med našimi je dosegla Ida Gros. V kategoriji od 35 do 45 let je zasedla 2. mesto. S 4. mestom sta zadovoljili tudi Silva Pisek v kategoriji od 25 do 35 let in Olga Hodnik med ženskami do 25 let.

Smučarski teki

Tekmovanje v smučarskih tekih je bilo na Lipcah v Lescah. Organizacijo smo zaupali ŠD Brezje. Tekmovalci so bili razdeljeni v tri starostne skupine, tekmovalke pa v dve. Nastopili so številni bivši reprezentantje, ki vseh svojih kvalitiet na tako kratki progi sko-

raj ne morejo pokazati. V bodoče bi bilo resnično treba razmisliti, če ne bi kazalo progo podaljšati vsaj na 10 km. Udeležba na tekmovanju je namreč omejena, tako da nastopajo v glavnem tekači, ki jim tudi vsakodnevni trening ni tuj.

Škoda, da je za smučarski tek med ženskami v SŽ tako malo zanimanja. Tekmovanja se je udeležilo le 9 tekmovalk, kar je skoraj nerazumljivo. Med temi tekmovalkami so bile prav naše predstavnice najboljše, saj so zasedle ekipno prvo mesto pred Jeseničankami in Ravenčankami. Prav tako so bili odlični tudi naši tekači, saj so v ekipni konkurenci zasedli drugo mesto.

Med posamezniki v kategoriji do 35 let je kar s precejšnjo prednostjo 22 sekund zmagal naš Srečo Kopač, medtem ko je bil Dušan Podlogar četrtri. V kategoriji od 35 do 45 let je naš Alojz Kovič zasedel tretje mesto in za vsakoletnim zmagovalcem Sitarjem iz Plamena zaostal le za 31 sekund. Med moškimi nad 45 let sta naša predstavnika Anton Nežmah in Jože Brence zasedla 4. oziroma 5. mesto. Med ženskami je bila od naših najboljša Janika Pogačnik, ki je v kategoriji nad 35 let zmagala, medtem ko je bila med mlajšimi ženskami Marinka Cvetko tretja.

Sankanje

Tekmovanje v sankanju je bilo v Savskih jamah na Jesenicah v organizaciji Sankaškega kluba Jesenice.

Sankanje je disciplina, ki v Verigi nima prav veliko pristašev. Vendar se kljub temu vsakega tekmovanja v okviru SŽ udeležimo, toda žal ponavadi samo z moško ekipo. Tokrat smo imeli nekoliko smole. Naš predstavnik Slavko Resman je dosegel drugi najboljši rezultat, vendar je bil diskvalificiran. Po propozicijah tekmovanja morajo imeti sani togo vezana sanišča. Resman je imel premalo »toge sani« preveč podobne tekmovalnim in tekmovalno razsodišče ga je diskvalificiralo. No, kljub tej smoli smo imeli odlična predstavnika. Zupan Janez je zasedel sedmo, Franc Meterc pa 12. mesto med 31 tekmovalci.

Po končanem tekmovanju so se vsi udeleženci zbrali na skupnem kosilu v Hotelu Lovec na Bledu. Po kosilu je večina počakala še razglasitev rezultatov, tako da so se tekmovalci okrog petih razšli z obljubo, da se spet srečajo na letnih igrah SŽ v Štorah.

Še beseda dve o organizaciji. Ocena bo mogoče subjektivna, vendar menimo, da je bila večina udeležencev zadovoljna. In če je res tako, je bila organizacija dobra.

Ekipni rezultati:

Veleslalom:

Ženske:

1. Železarna Jesenice 2:06,58
2. Železarna Ravne 2:07,31

3. Veriga Lesce 2:18,27
4. Železarna Štore 2:40,20

Moški:

1. Železarna Jesenice 3:36,38
2. Železarna Ravne 3:43,40
3. Veriga Lesce 3:48,59
4. Železarna Štore 3:51,69
5. Metal. institut 4:12,89
6. Žična Celje 4:19,93

Teki:

Ženske:

1. Veriga Lesce 46:16,98
2. Železarna Jesenice 48:13,64
3. Železarna Ravne 50:25,85

Moški:

1. Železarna Jesenice 85:53,81
2. Veriga Lesce 87:55,33
3. Železarna Ravne 97:50,08
4. Plamen Kropa 113:19,03
5. Železarna Štore 122:29,66

Sankanje:

Moški, ženske:

1. Železarna Ravne 5:53,11
2. Železarna Jesenice 6:09,28
3. Železarna Štore 6:58,29
4. Plamen Kropa 7:25,94

F. V.

Zimovanje blejskih tabornikov

Preteklo leto je odred »jzerski biser« prvič organiziral zimovanje tabornikov v blejski koči na Lipanci, in sicer za kategorijo starejših tabornikov in tabornic (TT) od 14. do 18. leta starosti.

Zimovanje je lepo uspelo ter pokazalo, da je taka oblika dela potrebna za pridobivanje taborniških veščin.

To je bilo tudi vodilo vodstvu družine »medvedkov in čebelic« (MC) od 7. do 11. leta starosti, da organizira zimovanje. Družina »beli lokvanj« si je od odreda Albina Drolca (OAD) Sava Kranj izposlovala prost termin za kočo na Joštu.

V odredu smo zimovanje potrdili, družina je sestavila vodstvo, določila vodnike in razdelila dolžnosti. Prvi del ekipe je odšel na Jošt dan prej. V Kranju smo dvignili vso hrano ter jo odnesli v koč. Potem smo kočo lepo pripravili za sprejem otrok ter zakurili kmečko peč.

Če povem še nekaj besed o koči; ta je bila zgrajena pred približno tristo leti za potrebe cerkve. Taborniki Save Kranj, združeni v odredu Albina Drolca, so dobili kočo okrog leta 1960, intenzivneje pa so jo pričeli obnavljati po letu 1970. Koča je zelo lepo urejena, v pritličju je urejena kmečka soba s kmečko pečjo, kuhinja, shramba, veža z garderobo in sanita-

rije. Na podstrehi pa sta dve sobi s skupnimi ležišči. Obiti sta v les in imata kapaciteto trideset ležišč.

Na zimovanje je iz našega odreda odšlo devetindvajset članov, in sicer dvaindvajset otrok, štirje vodniki in vodstvo. Sama namestitvev in razporeditev je potekala po programu in kljub pomanjkanju snega so bili otroci veseli in nasmejani.

Takoj smo prešli na izvajanje programa veščin. Opravili nismo le večine smučanja in sankanja. Otroci so se zabavali s spuščanje s plastičnimi vrečkami in avtomobilskimi zračnicami po bregu navzdol. Po vsakodnevnih izletih v naravo smo sušili otrokom rokavice, kape, vetrovke in čevlje, otroci pa so neučakano čakali na obed. Obilne količine hrane so kopnele s krožnikov in na vprašanja, kako se imajo, so mi »medvedki in čebelice« odgovarjali vsi v en glas: »Bolje kot doma.«

Bili smo veseli in zadovoljni, prešli smo že v drugo polovico našega bivanja na Joštu, ko smo doživeli neljub pripetljaj, ob katerem se je pokazala usposobljenost tabornikov in pravilne samozaščitne odločitve ob požaru.

Ob enih ponoči smo zavohali v koči dim. Takoj smo zbudili otroke, jih preselili v kuhinjo in jim dali piti. Otrokom smo razložili, da gre za nočno vajo v gašenju požara, kar so otroci sprejeli. Ostali so med tem odprli steno, od koder se je valil dim ter z aparatom na prah pogasili začetni požar. Otroci pa so medtem brezskrbno prepevali v kuhinji ob spremljavi kitar. Po eni uri so šli nazaj v svoje postelje.

Požar je nastal zaradi nepravilno adaptiranega dimnika. Zaradi višine dimnika se je povečal vlek in s tem se je dvignila temperatura v dimniku, kar je vnelo nosilni tram.

Kljub gašenju je tram tlel dalje in naslednjega dne ob šestih zjutraj se je znova vnel. Poklicali smo kranjske gasilce, ki so prispeli v slabe pol ure ter lokalizirali žarišče požara. Odprli so leseno steno ter odžagali nosilni tram, ki je tekel skozi dimnik. Po nasvetu gasilcev smo v četrtek koč zapustili, saj je v starem zidovju lahko še tlelo. Z naročenim avtobusom smo se odpeljali na Bled. Otroci sicer niso bili zadovoljni z našo odločitvijo, saj položaja kljub intervenciji gasilcev še niso dojeli. Za primer naj povem, da so na temo gasilne vaje napisali spise. Tako je medvedek Samo napisal:

»Kadilo se je, kašljali smo, tekli in tekli...«

Čebelica Andreja pa: »Imeli smo akcijo v gašenju, nič nismo bili panični, pili smo mleko in peli, kmalu smo šli spat.«

Spet enkrat se je pokazalo, kako koristno je taborništvo, saj tabornik zna pravilno ravnati v vseh primerih, tudi v primeru višje sile.

Prav bi bilo, da se zamislimo nad tem, kako oživiti delo leškega in radovljiškega odreda, saj bi le tako zaživelo polno delovanje Občinske taborniške zveze.

B. Z.

Počitniška pot skozi atomski vek

»Dober dan!« To je bilo vse, kar sem še uspela izdahniti, nato pa sem se zleknila na divan in z mene se je vsulo ogromno ropotije: kitara, potovalka, par čevljev, pola velikega papirja in nazadnje še kapa. Toliko sem pokazala svojo butico izza krame, da so osuple te, strici in stara mama uspeli uganiti, da čuden prišlek ni dedek mraz, pač pa samo Irena. Ko so si opomogli od začudenja, so me vseppek začeli spraševati, kako sem mogla do sem privleči toliko prtljage.

»No, tukaj sem,« sem zmignila z rameni, saj se mi ni ljubilo odgovarjati. Ko sem se po nekaj urah poležavanja za silo odpočila, sem se počasi privlekla do shrambe in se podprla s pašteto in kislimi kumaricami. Toliko sem bila že pri močeh, da sem stari mami lahko opisala moje popotovanje od Studenčič do Lancovega.

Do kraja otovorjena sem nameravala oditi do leške postaje in se od tam z avtobusom pripeljati do Savskega mostu. Ko sem korakala skozi Hraše, so vaščani začudeno zijali v prikazen na cesti. Najbrž so bili prepričani, da jih je obiskalo premikajoče smetišče. Ob pogledu na moje predpotopne čevlje, ki so bingljali okrog mene res niso mogli misliti drugače. Čez dolgo časa sem se končno primajala na postajo. Stresla sem svoje bogastvo na klop in se pozanimala, kdaj pride avtobus. Celih 20 minut sem ga prehitela! Ta čas sem pametno izkoristila. Pretegnila sem svoje uboge ude, se zleknila na klop in

za hip — res ne več — zaprla oči. Ko sem spet pogledala v prelepi svet, sem vsa srečna ugotovila, da sem zamrazila avtobus. Morali bi videti moj obraz, ko sem se zavedla, da sem obsojena na pešačenje. Stavim, da še nihče ni tako očarljivo zavijal z očmi. Preden sem naložila vso kramo na pleča, je iz mojih ust ušlo nešteto kletvic v vseh jezikih in zdelo se mi je, da slišim obračanje mrličev na našem pokopališču. Da bi bila dobra volja še večja, sem pri plezanju čez tračnice pošteno pogrnila. Od jeze in bolečin sem zatulila, kar mi je dalo srce.

»Saj res, slišala sem krik savane!« je moje pripovedovanje prekinila mama. Nisem se dala motiti, saj povest še ni bila končana. Kje pa! Bila sem šele v Kravji dolini. Kmalu se je začelo oglašati ranjeno koleno, kateremu se je pridružilo še piskanje ožuljenega palca. V trenutku mi je bilo žal, da sem obula nove čevlje. Še sreča, da imam prejšnje s seboj. Piskanje palca je bilo vse močnejše in na Savskem mostu se mi je zdelo, da iz čevlja slišim glas vpijočega v puščavi. Stisnila sem zobe in se pogumno zagnala v zadnji, najslajši del poti — strmi klanec. Še vedno ne vem, kako mi je uspelo prisopihati na vrh. Že močno naveličana piskajočega palca sem prilomastila v hišo.

Na smrt utrujena od dolgega potovanja sem se spet zleknila na divan. Lahko vam pogruljenju ožuljenega palca, ki se je oglašalo iz mehke copate, spet prav sladko zaspala.

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

tozd Orodjarna: Remec Gregor
tozd Vijakarna: Kogoj Vida, Pernuš Barbara, Lukič Ivanka
tozd Verigarna: Lukan Lovrenc

Prenehali z delom:

tozd Sidrne verige: Hladnik Stanislav, Trofenik Daniel
tozd Vijakarna: Hribar Edvard
Komerencialni sektor: Šoštarich Zdenka

Odšli v JLA:

Tehnični sektor: Šmit Franci, Medja Jakob, Zupanc Aleš
tozd Vzdrževanje: Dobre Jože, Košnik Bojan, Čufer Daniel
tozd TIO: Štiherl Zvonko, Podlipnik Gregor, Rosič Branko
tozd Orodjarna: Oman Miroslav
tozd Kovačnica: Kalendar Tehvid, Ilijanič Marko
SKK: Pogačar Roman

Poročili so se:

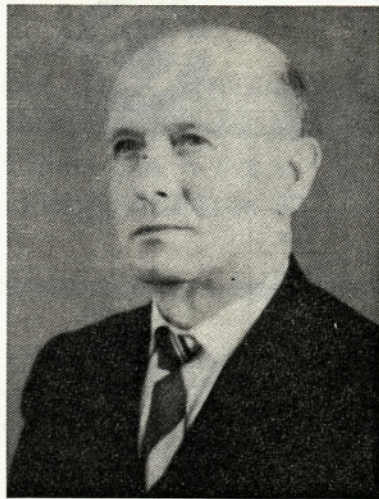
Radič Ljuban iz tozd Kovačnica
Potočnik France iz Tehničnega sektorja
Razpet Marjeta iz Finančnega sektorja

Rodili so se:

Rogač Miru iz tozda Vzdrževanje — hči Vanja
Crnkovič Jožu iz tozda Vijakarna — sin Dejan
Dabižljevič Ružici iz tozda Vijakarna — sin Gradimir
Jauševac Slavici iz Tehničnega sektorja in Jauševac Marjanu iz SKK — sin Matic

Kadrovska služba

Lenartu Petraču v slovo

Za vedno se je 11. 12. 1982 od nas poslovil plemenit, vzoren človek in pomemben družbenopolitični delavec, revolucionar naprednega delavskega gibanja. Ločil se je od nas tiho in mirno, kakor je živel in delal.

V času gospodarske krize leta 1935 se je vključil v delavsko gibanje, kjer je bil delavski zaupnik ter predsednik stavkovnega odbora v Verigi. Takoj ob začetku vojne so ga Nemci zaprli, ko pa se je vrnil v Lesce, je organiziral ilegalno delo v naši tovarni. Kasneje se je boril tudi v NOB.

Tovariš Petrač pooseblja revolucionarni predvojni delavski razred v Lescah, saj je bil ves čas v vodstvu delavskega gibanja.

Zavedamo se, da smo z njim izgubili borca za delavske pravice in dobrega prijatelja. Nadaljevali bomo tvojo pot, ki si nam jo nakazal z vsem svojim delom. Ostal boš vedno živ med nami!

Člani kolektiva ZB VERIGA

Radoljiška poskočnica

Nov zakon izide:
»s penzioni domov!«
pol leta že mine
z delom Jošt ni gotov.

Pa ni on edini,
še nekaj jih je,
ki zakon odrini
in vdinja se še.

Še nekaj je takih,
ki solde jedo,
a boljših, enakih
brez dela je sto.

Je Jule še tak,
pa Slavko, še kdo?
ki kluba junak,
da kaj po zlu bi ne šlo.

So penzije lepe,
ne gre jim slabo,
saj v njihove žepe
še plače gredo.

Pri nas pa snažilke,
Tonejc in prav vsi
bile so znanilke
novega zakona dni.

Je zakon za tega,
ki nima blaga
ali za njega,
ki služi za dva!

Svet se ustavi,
kultura, še kaj,
če »volonter«
se odstavi v penzije raj.

In dragi urednik
še zate en trošt,
ko na zagovor pokliče
te cenzorski Jošt:

povej mu resnico,
ki zanj častna ni,
da zlata telica
vsega ne dopusti.

VEST

DANDANAŠNJK

Naš se hitro čas spreminja.
Človek sebe opominja,
da se stabilizacijsko sprehaja.
Če mu vreme ponagaja,
temnih misli v lužah brodi
in premišlja karsibodi:
o usodi naših dni
z vedno večjimi skrbmi,
ki človeka mračijo.

Naj te mar nagačijo
in v špirit te potlačijo,
za spomin
in opomin rodovom zdajšnjih dni,

s post scriptumom: od pretegnin
in dela njega dni,
kreatura ta več ne živi.

Čemu le danes delal bi to,
če to jutri opravim lahko.
Cigareto nažgeš, televizor odpreš,

in svoje trudno telo,
trudno — čisto pred koncem,
na zofo zvališ,
in uživaš, živiš
od dobrot, ki jih svet ta
nekaterim prepoceni da.

Čemu bi se pehal, ril kakor krt?

Nikar! V delu bo strt.
Saj veste: ta naša Sava,
nekoč tako plava...

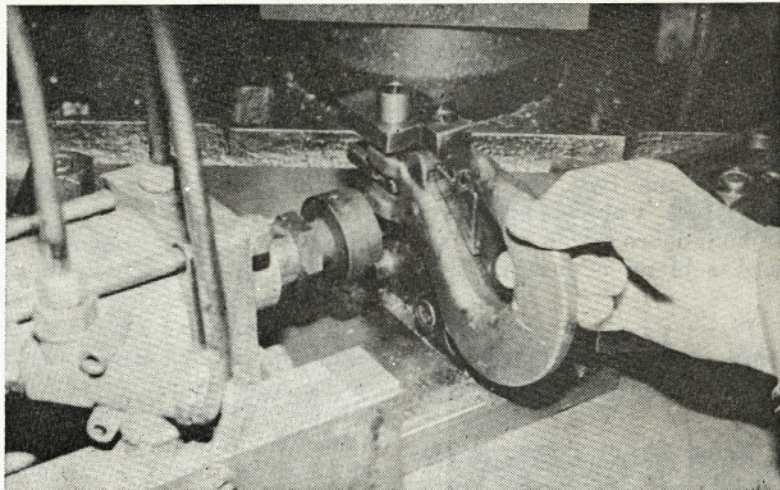
France Bregant

Nesreče pri delu v letu 1982

V letu 1982 se je po podatkih, ki jih vodimo v naši službi, ponesrečilo 86 delavcev, kar pomeni 2 nesreči manj kot v letu 1981. Tako so v tej evidenci zajete prav vse nesreče, kot pri delu tako tudi na poti na delo in z dela, kot to določa 17. člen Zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Ur. list SFRJ, št. 35/72). Pri številu izgubljenih dni v primerjavi z letom poprej, ni prišlo do večjega odstopanja. Tako je bilo v letu 1981 1.192 in v letu 1982 1.200 izgubljenih dni. V skupnem številu izgubljenih dni zaradi nesreč pri delu bolovanje ni trajalo več kot tri dni pri 12 primerih, nad tri dni in ne več kot 10 dni pri 31 primerih. Najdaljše bolovanje pa so zahtevale tri nesreče, pri katerih je bilo izgubljenih 41, 43 in 63 delovnih dni. Stanje nesreč pri delu v tozlih in skupnih službah je bilo naslednje:

	število nesreč	
	leto 1981	leto 1982
Splošni sektor	2	2
Komerencialni sektor	4	1
OTK	—	1
Orodjarna	11	4
Vijakarna	6	14
Verigarna	20	12
Kovačnica	18	17
Sidrne verige	9	16
Vzdrževanje	10	11
TIO	8	8
Učenci v gospodarstvu	—	—
Skupaj:	88	86

Iz SVD

V obdelovalnici stare kovačnice

Analize nesreč pri delu v posameznih tozlih so pokazale, da je prišlo do porasta nesreč iz raznih vzrokov. Prisoten vzrok nesreč je ponekod v povečanem delovnem ritmu. Spremljevalec hitrejšega — forsiranega načina dela v nekaterih tozlih, oziroma na delovnih mestih je povečana nevarnost za nesreče pri delu.

Pomanjkljiva organizacija dela je prav tako v določenih primerih privedla do nesreč. Določeno število nesreč se je tudi pripetilo zaradi malomarnosti, nediscipline, neuporabe varnostnih naprav in osebnih zaščitnih sredstev in zaradi samovoljnega načina dela ponesrečenih oseb.

Še nadalje si moramo prizadevati in skrbeti za varno delo in zdravje delavcev, ki sta hkrati preventivno delovanje zoper invalidnost — poklicno obolevanje.

Zahvale

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Franca Polončiča se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz tozda Vijakarna za izrečena sožalja in podarjeni venec. Zahvaljujem pa se tudi najožjim sodelavkam za denarno pomoč in podarjeno cvetje.

Še enkrat hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Hčerka Rezka Špoljar z družino

Ob boleči izgubi mojega brata Petra se iskreno zahvaljujem tozdu Sidrne verige za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Karel Trstenjak z družino

Zahvaljujem se tozdu Sidrne verige za denarno pomoč in za izrečeno sožalje ob izgubi mojega brata Petra.

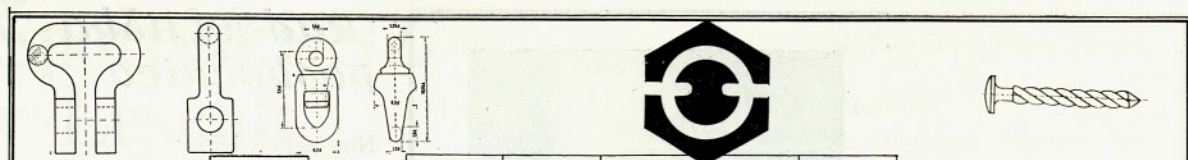
Jože Trstenjak z družino

Za podaritev venca in izrečena sožalja ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem.

Vlado Zupan

Ob izgubi moje drage mame Marije Košir se najiskreneeje zahvaljujem vsem sodelavcem SPIK DO Veriga za izrečena sožalja, podarjeni venec, vsestransko pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Tone Košir z družino

									
LJUBEKA GOZDNA ŽIVAL	VOKAL	Ž.IME	RADIV	SOSED,DEJAV	KORALT	1.,15.,17.	SLOVENSKE ŽELEZARNE		
ŠPANILJA	ENAKI ČRKI		GLAS, ZVOK				LUDOLFOVO ŠTEVILO		
ZAMERIJA	REKA V VOJVODINI VOHUNI		ŽVEPLO		PTICA ALUMINIJ		TONA		
PODUK			LANTAN		POUDAREK, NAGLAS	RAZLIČNI ČRKI			
ŠIVANKA			PRITOK BALE,ŽEJA, "OGNJENI"			AMERIZACIJA IVAN			
4.,6. in 11.ČRKA		PINTAR JANEZ			DEL TELESA PASTIR				
LEVSTIK NADA		PREDLOG KEMIČNI ELEMENT VEZNIK						STARO ULIČNO GLASBILO	
MORALA			KISIK GRŠKI JUNAK		6.,17.IN 15.ČRKA	IZRAEL TUJE M. IME			
PREDIVAL, NIZOZEM.							AVSTRIJA ŠPANILJA		
PM	VISOKA KVALIFIKA- CIJA	PREDLOG	RAZLIČNI ČRKI	OLGA ERZEN	NE NAZAJ DVA SOGL.				
							NORVEŠKA LUXEMBURG		
						POŽELENIJE			

Izzrebani reševalci križanke iz prejšnje številke so bili: prva nagrada 170 din Ana Kolman, druga 110 din Stanko Brudar in Bogo Košnik, tretja 80 din Katarina Maurer in Jana Štular.

Učenci Osnovne šole F. S. Finžgar Lesce materam za 8. marec

Občudujem jo vsa leta, od svojega rojstva. Od takrat, ko sem priokala na svet, ko si me prvokrat zavila v bele ple-nice. Z nežno, od dela utruje-no roko, ki me božala po la-seh, nudila si mi zavetje pod njo.

Delili sva si vse, žalost, ve-selje, vse, kar je bilo lepega, vse, kar je bilo žalostnega. Sku-paj sva hodili po poljih, sku-paj sva pospravljali po sobi.

Dajali si mi poguma, kadar me je bilo strah, pomagala si mi, kadar sem bila pomoči po-trebna.

Moja ljubezen do tebe se je vedno bolj poglobljala. Tudi takrat, ko sem te razjezila in užalila, te nisem prenehala lju-biti.

Želela sem si in si še želim, da bi bili vedno skupaj. Toda vem, nekoč bom morala oditi.

Spominjam se nekega dne, ko sem te zelo razjezila. Toda nisi me udarila. V tvojih očeh sem opazila solze in ljubezen. Bolj me je bolelo v srcu, ka-kor če bi me tepla.

Vedno si me vzgajala z be-sedo. Šibe v naši hiši nismo poznali.

Naša mati podpira tri hišne vogale, zato je prav, da se je vsaj enkrat na leto spomnimo, ji zapojemo pesmico in ji želi-mo, da bi še dolgo delili srečo z njo.

Lahko te primerjam s son-cem, kajti, če sonca ne bi bilo, ne bi bilo življenja in na sve-tu bi bila tema. Če pa tebe ne bi bilo, tudi zame ne bi bilo življenja in v mojem srcu bi bila tema.

Primerjam te z zvezdami, ki nam ponoči svetijo in kažejo pot. Ti pa meni v življenju ka-žeš pot in mi svetuješ.

Primerjam te z luno, ki je osamljena sredi zvezd, kakor si ti včasih osamljena sredi nas. Vem, včasih se nam vsem tako zelo mudi in kar pozabi-mo, da si tudi ti želiš kakšne drobne pozornosti od nas. Ma-ma, oprosti!

Mamico občudujem, ker se mi zdi, da je čisto nekaj po-sebnega. Včasih si želim, da bi bila še jaz taka kot ona. Da bi bila potrpežljiva, delovna in skromna. Da bi se tudi jaz za-dovoljila z vsako, tudi z naj-manjšo rečjo. Toda to mi ne uspe, čeprav se trudim, da bi bila le malo podobna. Zdi se mi, da sem čisto drugačna kot ona in da ne bi vzdržala vse-ga, kar ona zdrži.

Svojo mamico ljubim bolj, kot vse na svetu. Občudujem njeno spretnost, njen prijazni obraz do vsakega človeka, nje-no potrpežljivost in dobroto.

Vsak otrok ima le eno ma-ter. Vanjo zaupa in ji razodene vse svoje misli in skrivnosti, da je lahko potem brez skrbi.

Na svetu je mnogo lepih re-či, a najlepše so naše mame.

Iz oči moje mame včasih teče-jo solze, ki se svetijo kakor biseri in v njih je vse polno ljubezni in miline. Njene besede so tople in prijazne. Roke, s katerimi me boža, so mehke kot sapica v poletnem jutru. Najbolj dobro pa je njeno sr-ce. Vse bi mi odpustila.

Pozno popoldne se vrača z dela, a še vedno najde čas za-me. Zato sem ji zelo hvaležna.

Kadar je ni doma, je pri nas pusto in prazno. Če se lo-tim kakega dela, mi gre vse narobe in pri srcu mi je hudo, če pomislim, da je ne bi imela.

Spominjam se tistega dne, ko so jo z rešilnim avtomobilom odpeljali v bolnišnico. Tedaj sem šele spoznala, za koliko stvari je mamica skr-bela.

Zelo rada ima cvetice, zato ji jih s sestro mnogo krat pri-neseva. Mojih uspehov je ve-sela, če pa ga kaj polomim, je žalostna. Nekoč sem jo hudo užalila. Šele sedaj vem, kaj sem storila. Opravičila sem se ji, a vseeno sem ji pustila rano v srcu.

Sklenila sem, da česa take-ga nikoli več ne bom storila, saj je zame mama največji in najlepši zaklad, ki prekaša vse bogastvo na tem širnem svetu.

Poleg očka imam najrajši svojo mamico. Ne bi je dala nikomur, pa čeprav bi mi po-nujali ves svet.

Program kina Radovljica

od 3. 3. do 30. 3. 1983

ŽREBEC

angl. barv. erotični film
3. in 5. 3. ob 20. uri,
6. 3. ob 18. uri

LJUBEZEN NA PRVI UGRIZ

ameriški barvni film
4. in 7. 3. ob 20. uri

ČEJENI V BORBI ZA ŽIVLJENJE

nemški barvni film
5. 3. ob 18. uri, 8. 3. ob 20. uri

ZBOGOM DIDŽI

ital. barvni zab. film
6. in 9. 3. ob 20. uri

SEDEČE RAČKE

amer. barvni zab. film
10. in 16. 3. ob 20. uri,
13. 3. ob 18. uri

SKRIVNOSTNA UGRABITEV

zah. nem. barv. pust. film
11. in 13. 3. ob 20. uri

UČITELJ

franc. barvni zab. film
12. 3. ob 18. uri, 15. 3. ob 20. uri

GUSARJI AVTOCEST

amer. barvni film
12. in 14. 3. ob 20. uri

KATEKIZMA OB 15.30

jap. barvni film
17. in 22. 3. ob 20. uri,
20. 3. ob 18. uri

BLISKOVITA PEST

hongkongski barvni film
18. 3. ob 20. uri, 19. 3. ob 18. uri

5 DO 12 V CARAKASU

nem.-ital. barvni pustolov. film
19. in 21. 3. ob 20. uri

STREL V MESEC

amer. barvni film
20. in 23. 3. ob 20. uri

DEKLE ZA ODMOR

ital. barvni zab. film
24. in 28. 3. ob 20. uri

NAREDNIK PEPER

amer. barvni film
25. 3. ob 20. uri, 26. 3. ob 18. uri

ROCKY — II. del

amer. barvni film
26. in 30. 3. ob 20. uri,
27. 3. ob 18. uri

DUH V POSTELJI

ital. barv. grozljivka
27. in 29. 3. ob 20. uri

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske žele-zarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Zdenka Arh, Božena Vidic, Dora Tonejc, Marjan Stiperski, Franc Čop in Miloš Janša. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiške-ga komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.